

Minjastofnun
Íslands

The Cultural
Heritage Agency
of Iceland

Minjavörður Austurlands
Bakka 1 765 Djúpavogi

Múlaþing
Lyngás 12
700 Egilsstaðir

Djúpivogur, 8. ágúst 2023
MÍ202306-0074/ 6.08 / Þ.E.H.

Efni: Aðalskipulag Djúpavogshrepps - auglýsing ýmissa breytingartillaga

Minjastofnun Íslands hefur móttengið erindi sveitarfélagsins Múlaþings frá 13. júní 2023 þar sem óskað var eftir umsögn stofnunarinnar um auglýsingu breytingartillögu á aðalskipulagi Djúpavogshrepps vegna ýmissa landnotkunarbreytinga á Djúpavogi. Hægt var að hala breytingartillögunni niður, greinargerð dags. 10.02.2023 og uppdráttur, dags. 10.02.2023. Minjastofnun veitti umsögn um skipulagslýsingu breytingartillögunnar með bréfi, dags. 14. febrúar 2022 og vinnslutillögu breytingarinnar dags. 19. júlí 2022.

Breytingarnar sem hér er verið að leggja til snúa að stækkun á athafnarsvæði við Innri-Gleðivík, stækkun á hafnarsvæði við Djúpavog, nýtt fráveitumannvirki, stækkun á íbúðarsvæði við Fögurhlíðakletta og Hammersminni, ný sjólögn við Innri-Gleðivík, ný gönguleið frá Löngubúð að Innri-Gleðivík og ferðamannabryggju við Hótel Framtíð. Markmið breytinganna er uppbygging á atvinnustarfsemi sem og aukin þörf á lóðum fyrir afhafnarstarfsemi og íbúðabyggð auk þess sem þörf er á styrkingu innviða með framkvæmdum við samgöngur, höfn og fráveitu.

Í kafla 2.7 er fjallað um verndarsvæði byggð en hluti af aðalskipulagsbreytingum svæðisins er innan þess.

Í kafla 2.8 er fjallað um minjar. Þar segir að þrjár fornleifaskráningar hafi verið gerðar á svæðinu. Þar er minnst á 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 en auk þess kemur þar fram að á deiliskipulagsstigi verður gerð grein fyrir þekktum minjum og mögulegum áhrifum framkvæmda á þær.

Athugasemdir Minjastofnunar Íslands

Á Djúpavogi hafa verið unnar þrjár fornleifaskráningar af Fornleifastofnun Íslands ses.:

- Fornleifaskráning í landi Búlandsness utan þéttbýlisins á Djúpavogi (skýrsla gefin út árið 2020, nr. FS781-17371).
- Aðalskráning fornleifa á Djúpavogi: Þéttbýli (skýrsla gefin út árið 2018, nr. FS671-16302).
- Fornleifaskráning á Djúpavogi. Verndarsvæði í byggð (skýrsla gefin út árið 2017, nr. FS637-16301).

**Puríður Elísa
Harðardóttir**

Minjavörður Austurlands
thuridur@minjastofnun.is

Um er að ræða fornleifaskráningar sem flokkast sem aðalskráning, fyrir utan skráningu verndarsvæðis í byggð, en það felur í sér að mögulega kunna fleiri minjar að leynast innan svæðisins en skráðar eru.

Hér verður tekin afstaða til hvernar breytingar fyrir sig auk umhverfismatsins.

Stækkun á athafnarsvæði og minnkun hafnar- og þjónustusvæðis við Innri-Gleðivík

Markmiðið er að auka framboð á lóðum fyrir athafnarstarfsemi til þess að bregðast við aukinni eftirspurn. Svæðið er fyrir botni Innri-Gleðivíkur. Áhrif á minjar eru metin óviss. *Deiliskipulagstillaga fyrir svæðið hefur verið í kynningu undanfarið og hefur stofnunin veitt umsögn um hana. Samkvæmt henni er einn mögulegur minjastaður í hættu en öðrum fornleifum innan svæðisins ættu ekki að stafa hætta af fyrirhuguðum framkvæmdum sé tekið tillit til þeirra.*

Stækkun á hafnarsvæði við Djúpavog

Markmiðið er að bæta aðstöðu á hafnarsvæðinu fyrir ferðamenn og heimamenn. Svæðið er hverfisverndað auk þess sem það er innan verndarsvæðis í byggð. Áformað er að koma fyrir nýrri ferðamannabryggju á svipuðum stað og eldri trébyggja og bryggjuskúr stóðu áður en auk þess er áformað að svæðið vestar, þar sem nú er upptökubraut, verði stækkað og nýtt sem bílastæði. Áhrif á minjar eru metið jákvæð/óviss. *Bryggjan er fyrirhuguð á sama stað gamla bryggjan og bryggjuskúr stóðu. Hvort ummerki um þessar minjar séu undir landfyllingu svæðisins er ekki klárt. Fornleifafræðingur þarf að hafa framkvæmdareftirlit með jarðraski á svæðinu. Auk þess þarf að gæta að því að bryggjan hafi sögulega skírskotun, falli vel að svæðinu og þeirri byggð sem þar er og uppfylli skilmála verndarsvæðis í byggð.*

Ný fráveitumannvirki

Markmiðið er að bæta meðhöndlun og hreinsun skólps frá íbúabyggð og atvinnustarfsemi. Áformað er að endurnýja fráveitumannvirki og samhliða því er fyrirhugað að reisa skólphreinsivirki á Langatanga. Í greinargerðinni í kafla 2.3 segir að engar minjar séu innan svæðisins. Áhrif á minjar eru metin óviss/neikvæð þar sem svæðið hefur upplifunargildi. *Minjastofnun ítrekar fyrri athugasemd sína varðandi þennan lið en þar vakti stofnunin athygli á því að hún hefði áður veitt umsagnir um fyrirhugaðar fráveituframkvæmdir árið 2020 auk þess sem hún veitti umsögn um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdanna. Í báðum umsögnum stofnunarinnar kom fram að minjar hefðu fundist við vettvangsathugun minjavarðar (garðlag) auk þess sem farið var fram á að fornleifafræðingur yrði fenginn til að viðhafa framkvæmdareftirlit með framkvæmdunum frá voginum og út Víkurland þar sem minjar eru þar þekktar víða. Í umsögnum stofnunarinnar er einnig ítrekað að stofnuninni verði að berast upplýsingar um hvernig staðið verður að*

framkvæmdunum við lagningu útrásarinnar í sjó með góðum fyrirvara þannig að hægt verði að meta hvort og þá til hvaða mótvægisáðgerða beri að grípa vegna fornleifa á því svæði. Mikilvægt er að uppfæra þennan kafla í greinargerðinni. Einnig mun garðlag koma til með að vera raskað vegna framkvæmda sem og mögulega koma fornleifar í ljós við lagningu í gegnum þéttbýlið og sjóleiðis svo umhverfisáhrif framkvæmdanna eru neikvæð/óljós.

Stækkun á íbúðasvæði við Fögruhlíðarklett og Hammersminni

Markmiðið er að stækka svæði fyrir íbúðabyggð við Fögruhlíðarklett til að nýta skjólgott og ákjósanlegt byggingarland. Markmið með stækkun íbúðarbyggðar við Hammersminni er að tryggja nægjanlegt byggingarland fyrir íbúðarbyggð í nálægð við þjónustustofnanir. Í kafla 2.4 er vakin athygli á því að fjöldi minja er skráður á báðum svæðum, þar á meðal bæjarstæði Fögruhlíðar. Áhrif á minjar eru metin óviss/neikvæð en settir verða skilmálar að taka skuli mið af sögu og menningarminjum svæðanna á deiliskipulagsstigi. *Minjastofnun Íslands ítrekar að fornleifar sem náð hafa hundrað ára aldri eru friðaðar samkvæmt lögum um menningarminjar nr. 80/2012 og er óheimilt að raska þeim án leyfis stofnunarinnar. Mikilvægt er að taka tillit til fornleifa innan þessara svæða við útfærslu framtíðarskipulags svæðanna.*

Ný sjólögn við Innri-Gleðivík

Markmiðið með lagningu sjólaganna er að tryggja fyrirtækjum í sjávar tengdum rekstri nægjanlegt magn af hreinum sjó fyrir kælikerfi véla sem og slökkvivatn. Lagðar eru tvær sjólagir frá Bræðslunni og út í miðja Innri-Gleðivík. Áhrif á minjar og verndarsvæði eru metin óviss en vakin er athygli á því að einn þekktur minjastaður er ekki langt frá. *Minjastofnun Íslands veitti umsögn um framkvæmdina með bréfi dags. 7. júní 2023. Þá var framkvæmdum þegar lokið.*

Ný gönguleið

Markmiðið er að skilgreina nýja gönguleið frá Löngubúð að Innri-Gleðivík til að tryggja öryggi gangandi vegfaranda um svæðið. Engin gönguleið er skilgreind í núverandi aðalskipulagi frá Löngubúð að Gleðivík. Í kafla 2.6 segir að engar fornleifar séu þekktar á svæðinu. Áhrif á minjar og verndarsvæði eru metin sem engin. *Minjastofnun vekur athygli á því að gönguleiðin nær inn fyrir friðhelgunarsvæði sex fornleifa á svæðinu en stofnunin veitti umsögn um framkvæmdirnar með bréfi dags. 3. júlí 2023. Þar heimilaði stofnunin að fyrirhugaðar framkvæmdir færu inn fyrir friðhelgunarsvæði fornleifa með því skilyrði að verktökum yrði gert viðvart um þær svo þær yrði ekki fyrir raski af vangá. Hér þyrfti að uppfæra greinargerðina.*

Búið er að uppfæra greinargerð breytingartillögunnar í nokkrum tilfellum í samræmi við umsögn Minjastofnunar um vinnslutillögu aðalskipulagsbreytinganna. Það þyrfti þó að uppfæra greinargerðina á

nokkrum stöðum, t.d. í kaflanum um nýja fráveitu og þar sem fjallað er um nýja gönguleið frá Löngubúð að Innri-Gleðivík.

Minjastofnun vekur einnig athygli á því að deiliskipulagstillögur og/eða leyfi til framkvæmda þurfa að berast stofnuninni til umsagnar þó þeirra sé getið hér.

Minjastofnun Íslands gerir ekki frekari athugasemdir við ýmsar landnotkunarbreytingar á aðalskipulagi Djúpavogshrepps með því skilyrði að brugðist sé við athugasemdum stofnunarinnar hér að ofan og greinargerð skipulags uppfærð í takt við þær. Rétt er að vekja athygli á 2. mgr. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 en þar segir:

Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megí úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megí fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.

Nánari upplýsingar veitir undirrituð.

Virðingarfyllst,

Þuríður Elísa Harðardóttir
Minjavörður Austurlands

Afrit sent í tölvupósti:

Skipulagsstofnun (skipulag@skipulag.is)

Skipulagsfulltrúi Múlaþings (skipulagfulltrui@mulathing.is)

Sóley Valdimarsdóttir (soley.valdimarsdottir@mulathing.is)